

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăco Nr. 15.

Se prenumără și la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Nimeri singuratici la 5 cr. se vând la »Tipografia», soc. pe acțiun

Nimeri singuratici la 20 bani se vând la librăria G. Căjan, Ploesti

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Lege, drept
și dreptate.

III.

(*) E vorba de lege, de domnia legii. Foarte bine. Dar are dl. Coloman Széll cunoștință de faptul, că există în blagoslovita constituție ungurească, o lege importună pentru Maghiari, articolul XLIV. din 1868, care în 29 de paragrafi recunoaște de voe de nevoie unele drepturi — de altfel minimale — ale naționalităților?! Ce-i cu legea asta? Se execută ea? S'a abrogat?

Nici una, nici alta. Adevărul e, că — nu se execută, ci se calcă în picioare după bunul plac al guvernărilor dela Budapesta, și al subalternilor de toată categoria din întreaga țară.

Să citească numai onorabilul domn Széll paragraful articolului de lege XLIV. din 1868 și nu va trebui să se căsnească mult pentru a se convinge, că nimic, dar absolut nimic, din fărâmițurile de drepturi ce ni-s'au acordat — nu se respectă. Limba noastră și pe toate limbile nemaghiare din patrie, recunoscute ca îndreptățite în afacerile administrației, ale justiției, în adunările comitatense, — sunt scoase din dreptul lor codificat, persectuate, huiduite, funcționarii de stat, obligați să știe limba locului unde sunt aplicați, habar n'au de această datorință a lor. Ofoi de stat nu se dau nemaghiarilor. Deocă eu greu și chin, deși §-ul 27 al articolului XLIV. subliniază că trebuie să se acorde ori-ce funcțiuni de stat și nemaghiarilor. *Mai ales* fișpanatul să se acorde, în *ținuturi* nemaghiare, bărbaiilor din poporul în mijlocul căruia trăiesc! — așa mai spune acel articol. Dar? se procedează astfel? Vorbă se fie? Mai există azi puia de fișpan român?

Pe lângă astea, căror dintre nemaghiari se ofer puținele funcțiuni de stat? Exclusiv, renegaților, oamenilor cu spinarea elastică, dar cu un caracter de cel mai prost calibrul!

În fine, atâtea și atâtea nedreptăți se comit în fiecare zi privitor la legea despre naționalități, încât le poate ști și vedea ori-cine.

Dar? uăzările ministeriale, cari cu o trăsura de condeiu trag dungă peste întreaga falmoasă lege de naționalități? Vom avea ocazie să insistăm asupra acestei *manieri* constituționale? Inșur' un proxim articol.

Aici ne limităm la »legea de naționalități». Fiind vorba de lege și de instaurarea unei guvernări legale, noul premier din Budapesta ar trebui să iese măsurii în primul plan relativ la încălcarea tiranică a legii de naționalități. Ar fi o misiune mult mai cinstită pentru acea »secție a naționalităților» studierea legii de naționalități și a situației desperate pe care o manșine în țară ne-respectarea legii!

Să fim readuși în cadrele legii, dl. Széll! Să ni-se acorde barem ceea ce ne acordă legea și altfel prea îngrată.

Poate fi vorba de lege într-o țară, unde peste zece milioane de cetățeni sunt despoiați și de micile drepturi cari li-s'au legiferat în constituție?!

Dacă dl. Coloman Széll vrea în serios stabilirea unui guvernament al legii în Ungaria, — dovedească-o prin faptul, că nu lasă să fie ignorate chiar legile menite să asigure oare-care liniște în statul nostru poliglot.

Valoarea unei legi o dă executiva, modul de-a o interpreta. Dar »legea de naționalități» nu numai că se întrepretează în chipul cel mai fals de către guvernății maghiari, dar de cele mai multe ori rămâne literă moartă.

Vorbiți de lege, dar uitați legile, dl. Széll! Și asta nu înseamnă să vrei serios — domnia legii.

Ceea-ce ne-ar pute dumeri pe noi în punctul serioșității programului »erei nouă», este să se înceapă cu onoare domnia legii față cu noi, vecinicii desmoșteniți de lege.

DL Széll, dacă nu vrea să devină și el un Tisza sau Bánffy, trebuie să coregeze erorile și crimele constituționale săvârșite în contra naționalităților nemaghiare. Trebuie să facă ce n'au făcut ei și să nu facă ceea ce ei au făcut cu »legea de naționalități» și peste tot cu drepturile naționalităților.

Antău, o respectare severă și completă a legii de naționalități. Al doilea, abrogarea tuturor acelor *uace* și *măsuri ilegale* emanate din *volnicie* și *brutalitate*, cu scopul de a nimici și urma unor drepturi ale naționalităților.

Aceasta în ceea-ce privește numai »legea de naționalități». Despre alte gravamele mari ale noastre vom vorbi în alt articol.

E foarte interesant să arătăm și contrazicerea categorică în care se pune politica de maghiarizare cu »legea de naționalități».

Deoparte, constituția maghiară a trebuit să recunoască dreptul de limbă al naționalităților; de altă parte însă, sistemul de guvernare maghiar duce o sâlbatică luptă de stat în contra tuturor limbilor nemaghiare din țară.

Lege-i asta? Dreptate-i asta? Cugăta-te bine, dl. Széll, și nu te vei mira, că nu credem cu una cu două în »noia eră».

Dar mai promite dl. Széll »drept și dreptate». Vom vedea și în punctul acesta, cum stăm.

Sibiu, 22 Aprilie n.

Monarhul la Gödöllő. Pe Sâmbăta viitoare se așteaptă sosirea Monarhului la Gödöllő, unde va sta vreme mai lungă și va face dese drumuri la Budapesta pentru a acorda audiențe generale. Sosirea Monarhului la Gödöllő era așteptată pe 18 luna aceasta, dar a fost amânată din motive necunoscute.

Adresa comitatului Sibiu. Scrisoarea, prin care se răspunde din partea comitatului Sibiu din complezanță, cum ziceau Sași — la scrișoarea de adio a fostului ministru de interne, **Percezel**, are următorul cuprins:

»Exceleția Voastră! Cu provocare la prea onorata scrișoare dela 26 Februarie, a. e., prin care Exceleția Voastră, în urma demisiunii și depărtării Voastre dela conducerea ministerului de interne reg. ung., ați binevoit a mulțumi publicului acestui comitat pentru primicioasa sa conlucrăre oficială, subsemnatul reprezentant comitatensă din sinul adunării generale făcute azi își ia voea a mulțumi Exceleției Voastre pentru aceasta și, întorcându-vă salutul de adio, a se recomanda Exceleției Voastre prea pleacă».

Scriută și sârbădă; ceea-ce se poate atribui energicului reșchisitor finul la adresa fostului ministru de interne Percezel, din partea dlui Dr. Amos Irăncu, în congregația din urmă a comitatului Sibiu.

Totuși există Transilvania! Ministrul cultelor, dl. Wassics, a dat ordin, ca toate autoritățile să întărească pe episcopul romano-catolic din Alba-Iulia întoldearea cu »erdăși păs-pők». Ordinul acesta s'a dat pentru evitarea neînțelegerilor, și motivarea ce i-o face ministrul e, că în toate actele de denumire, și în toate documentele istorice episcopul acesta a fost

numit: *Episcopus Transsylvaniae, sau Episcopus Transsylvaniensis.*

Oare de ce n'a admis onorabilul guvern același motiv istoric și când era vorba de titlul »Asociațiunei transilvane?»

Oare Ardealul mai există numai pentru Maghiari?

DESARMAREA. La v conferența de desarmare dela Haaga va fi reprezentată și Bulgaria, de oare-ce Sultanul, care se împotriva la început, și-a dat acum consentimentul ca să fie admis la conferență și un reprezentant al Bulgariei. Această schimbare de atitudine a armat la stăruințele directe ale Țarului din Rusia.

Maghiarizarea. Așa se vede, că inspectorii de școale au ordin mai înal să silească pe toți învățătorii cu nume nemaghiar să-și maghiarizeze numele, căci toți fin să adreseze circulare de acest înțeles învățătorilor cari n'au lericirea a se trage din neamul lui Arpád. Astfel de circular a dat zilele trecute și inspectorul de școale din Timișoara, un anume **Szebesztha**.

Curios. De ce nu-și maghiarizează dl. inspector însuși numele, ci silește pe alții să-și-l maghiarizeze?

DIN MACEDONIA. Printre Macedoneni se face mare propagandă pentru planul de a se trimite un memorandum conferenței de desarmare dela Haaga, în care se descrie fidel și obiectiv situația popoarelor din Macedonia.

Non cabinet
în România.

— Raport telegrafic al »Tribunei».

București, 22 Aprilie, 10 o. 45 m.

GEORGE GR. CANTACUZINO, șeful partidului conservator, a fost însărcinat ascără cu formarea unui cabinet pur conservator.

»CONSTITUȚIONALUL», organul Junimistilor, declară printr-un articol, că Junimistii vor da tot concursul din partea lor noului cabinet.

Noii ministri vor depune mâine dimineață jurământul înaintea M. Sale Regelui.

Raportor.

Conferența interparlamentară.

Conferența interparlamentară se va ține anul acesta în *Cristiania*. Președintele camerei norvegiene dl. Lund, însărcinat din partea grupului norvegian cu organizarea conferenței, a adresat dlui V. A. Urechiă, președintele grupului român din »Uniunea parlamentară» următoarea scrisoare de invitare:

»Stimate domnule coleg!

Precum de sigur de mult veți fi știind, direcțiunea conferenței interparlamentare a luat deciziunea în 1898, ca în anul acesta conferența să se întrunească în *Cristiania*. Pentru sedințele acestei întruniri s'au fixat zilele de 1 până la 4 August al anului curent. Avem cunștințe se credem, că parlamentele naționale europene vor fi reprezentate în număr mare și ne bucurăm, că între aceia, reprezentanții iubitei d-voastră patrii vor fi în număr mare. Nu ne îndoiim, că d-voastră, iubitul nostru amic, asemenea ne veți face onoare și că veți îndemna pe mulți colegi a vă urma. Se înțelege, că doamnele d-voastră vor fi asemenea bine primite.

Este de prisos să observ, că România e împrejurată în Norvegia de multă stăimă și peste tot este foarte însemnat că speciala fărle mai mici se se întrunească a discuta interesele lor. O astfel de întrunire a reprezentanților parlamentelor europene spre a discuta chestiunea păcii, în anul acesta devine cu atât mai interesantă, că toată în anul curent, în urma invitațiunei împăratului Rusiei, au se discute guvernului Europei aceeași chestiune.

Norvegia firește va face tot pentru a face plăcută petrecerea aici a oaspeților sei. Căile noastre ferate vor sta gratis la dispoziția oaspeților nostri și vom aranja excursiuni la cele mai frumoase părți ale țerei noastre.

Vă rog totodată să binevoiți a-mi trimite o listă sau consemnare a membrilor grupului d-voastră, ca să putem trimite invitațiuni directe; totodată vă rog să-mi trimiteți și biografia d-voastră, precum și ale altora din direcțiunea grupului d-voastră; sperând a primi cât mai curând preșiosul d-voastră răspuns, cu salutări frățești, etc.

Dela Cernăuți.

— Raportul corespondentului nostru.

— 20 Aprilie.

Demonstrațiuni contra Metropolitului.

Ultimele evenimente cu rezultate atât de zdrobitoare pentru biserica ortodoxă din Bucovina, au produs o indignațiune justă între Români, indignațiune, care deja s'a manifestat în scene tumultuoase. Toate aceste sânt un răsănit la volnicile prea mari ale guvernului și la totala neputință a slăbănogului Metropolit Arcadie, care a devenit o plagă pe capetele Românilor. Se zice că multe concedente nemotivate în favorul Rușilor le-ar fi făcut Metropolitul în schimb pentru sprijinul guvernului la numirea sa de Metropolit.

»Eufemia Botchkov a declarat că ea nu știe nimic despre dispariția banilor, că ea n'a intrat în camera negustorului și, că numai Lubka a intrat. A afirmat, că dacă i-s'a furat banii negustorului, numai Lubka putea să-i iie, când ea venise în cameră cu cheia giamantanului. (Când în cetirea actului de acuzare se ajunge în acest loc, Maslova sări în sus și, deschizând gura, ca-si cum ar fi vrut să strige, se întoarse spre Botchkova). Întrebată de unde are cele 1800 de ruble pe care le-a depus la bancă, ea a declarat că acești bani i-a câștigat împreună cu Simon, cu care era să se și mărite, de optsprezece ani de zile de când slujise.

»Simon Kartymkin, întrebat, la început a mărturisit că împreună cu Botchkova și învățat de Maslova, căruia negustorul îi dedese cheia giamantanului, el luase o sumă buinică de bani, pe care în urmă îi împărțise între Maslova, Botchkova și el; a mai mărturisit că în al doilea interogator ce i-s'a luat, a tăgăduit ori-ce participare la furatul banilor, aruncând toată vina pe Maslova. Întrebat de banii depuși la bancă de Botchkova, a răspuns la fel, că banii ar fi fost câștigul lor amândurora, de optsprezece ani de când slujise, și că acei bani ar fi produsul bacșișurilor, ce au primit dela locatari.

»Autopsia cadavrului negustorului Smielkov, făcută conform legii, a dat pe față existența în întregime a unei cantități oare-care de otrăvă».

(Va urma)

FOIȚA »TRIBUNEI«

ÎNVIERE.

— Roman —

de Leo Tolstoi

(Urmare).

Era ceva așa de extraordinar în expresia feței ei, așa de teribil și de enervant în cuvinte și în privirea fulgerătoare în care învâluie publicul, că președintele își lăsă capul în jos și o tăcere generală domni o clipă în sala întregă. Această tăcere fu tăciată de un ris, care venia din fundul sălei, dinspre public. Unul încercă să fluiera. Președintele ridică capul și urmă cu interogator.

— Până acum n'ai mai fost dată în judecată?

— Nici-odată, — zise Maslova, cu glas adânc și suspinând.

— Ai primit copie de pe actul de acuzare?

— Da, — răspunse ea.

— Stai jos.

Prevenită își ridică fusta cu același gest cu care femeile elegant îmbrăcate își ridică coada rochiei, sezu pe scaun, își înfundă mâinile în mânecile hainei, fără să slăbească din ochi pe preșident. Fața-i își luase din nou calmul și paliditatea ei.

Se procedă numai decât la numărarea martorilor, după aceea li scoaseră afară; medicul expert fu trimis stee cu martorii în sală, în care trebuiau să aștepte ca să fie chemați.

După asta grefierul se sculă și începuse cetească actul de acuzare. Cetia cu glas tare și lămurit, dar așa de repede, încât cuvintele i-se topiau într'un sgomot nedeslușit, neîntrerupt și adormitor.

Judecătorii se învîrteau în toate părțile în fotolii, se vedea că sânt nerăbdători ca să se sfârșască odată cetirea. Unul dintre gendarmi se vedea că se căsnește mult ca să-și ascundă un tremur nervos.

Pe banca preveniților, Kartymkin nu mai contenea cu mușcarea buzelor; Botchkova nu se sinchisea cătuși de puțin, potrivit și din când în când purl sub fișeu. Maslova stamereu nemiscată, neslăbind din ochi pe grefier, de vre-o două-trei-ori suspină și-și mută mâinile într'alt fel.

Și Nekhludov, în primul șir al juraților, din fotoliul seu înalt privia mereu pe Maslova; și sufletul i-se muncia în el dureros și adânc.

IX.

Actul de acuzare a început așa: În ziua de 17 Octomvrie 188... stăpânul hotelului Mauritania din acest oraș a înștiințat parchetul, că în hotelul seu a murit subit negustorul siberian Feropout Smielkov. Certificat medical al secției a patra atesta că moartea lui Smielkov era pricinuită dintr-o oprire a inimii de a mai funcționa, cauzată de abuzul de beuturi spirituoase; și corpul

lui Smielkov fu îngropat ca de obicei a treia zi după moarte. Dar a doua zi după-ce fusese îngropat, un compatriot și cumătru al acestuia, negustorul siberian Timošin, venind din Petersburg și informându-se în ce împrejurări a murit Smielkov, spuse că el bănuiește că moartea n'a fost naturală, ci că răposatul a fost otrăvit de niște reufători, cari în urmă îl jefuiseră de un fel cu briliante și de o sumă însemnată de bani, sumă pe care Smielkov o avea la el, și care nu a fost menționată în inventarul făcut după moartea lui.

O anchetă fu, ca urmare, poruncită, care dete la lumină cele-ce urmează:

1. După-cum știa și stăpânul hotelului Mauritania, și primul comis al negustorului Starikov cu care Smielkov sosind în oraș avusese afaceri, numitul Smielkov trebuia să aibă la el o sumă de 3800 ruble, luate de dînsul dela un bancher din oraș; după moarte-i însă nu s'a găsit în giamantanul și portofoliul lui, decât o sumă de 312 ruble și 16 copeici.

2. Că în ajunul morței, Smielkov petrecuse toată ziua cu fata Lubka, care a venit de două-ori în camera lui.

3. Că susnumita fată Lubka a dăruit stăpânei casei în care trăia un inel cu briliante, care aparținuse lui Smielkov.

4. Că chelnărița hotelului, Eufemia Botchkov, a doua zi după moartea negustorului Smielkov, a depus la banca comercială, în număr, o sumă de 1800 de ruble.

5. Că după spusele fetei Lubka, camerdinerul hotelului, Simon Kartymkin,

îi dedese niște prafuri, sfătuind-o să i-le pună în păharul de vin din care va bea negustorul Smielkov, ceea-ce fata numită Lubka, după propria-i mărturisire, a făcut.

Întrebată de magistratul instructor în închisoare, fata poreclită Lubka a spus, că pe când negustorul Smielkov era în casa de toleranță, în care după expresiunea ei, ea lucra, a fost trimisă de susnumitul negustor Smielkov în camera pe care o avea la hotel Mauritania ca să-i aducă niște bani, și, că după-ce deschise giamantanul negustorului cu cheia pe care acesta i-o dedese, luase din el, după-cum i-se poruncise, 40 de ruble. A mai declarat, că alți bani n'a mai luat, ceea-ce ar pute mărturisi și Simon Kartymkin și Eufemia Botchkov, în fața cărora ea deschisese și închisese la loc giamantanul.

În ceea-ce privește otrăvirea lui Smielkov, fata numită Lubka a declarat că, mai venind a doua-oară în camera negustorului Smielkov, într'adevăr vesea într'un păhar de cognac pe care acesta i-a și beut, niște praf pe care i-l dase Simon Kartymkin, dar ea crezuse că acest praf este numai adormitor și că ea îl dase negustorului ca acesta să adoarmă mai curând și s'o lase cu chipul acesta să plece mai repede.

A adăugat, că nu a luat nici un ban și că inelul i-l dedese Smielkov cu mâna lui ca să nu plece, după-ce o bătuse.

Întrebați în închisoare de către magistratul instructor, Eufemia Botchkov și Simon Kartymkin au declarat cele-ce urmează:

Prima erupțiune a nemulțumirii s'a văzut Duminecă d. a., când Metropolitul pe neașteptate a părăsit Cernăuțul. Un număr de tineri români l-au primit la gară cu strigăte de „pe-reat“.

Fuca d-sale, d-na Cosovici, care îl însoțea, amestecându-se în tumult, a primit niște lovituri grele. Urmarea a fost, că un tânăr jurist a fost arestat de către poliție, care a fost recivrată deja mai înainte.

Metropolitul părăsește acuma pentru a treia-oadă Cernăuțul pe timpul Paștilor!

Dieta Bucovinei.

În ședința de Luni a dietei a interpellat valorosul nostru deputat Dr. G. Popovici în chestiunea tricolorului, care în mai multe districte a fost interzis de către „satrapii“ districtuali — ca să mă folosesc de expresia dlui Popovici. Pe astăzi așteptăm răspunsul președintelui țerei în chestiunea aceasta. Interpelațiunea a fost semnată de toți deputații români.

Ședința de Luni a fost peste tot foarte agitată. La punctul „chestiuni comunale“ deputații noștri, mai ales Dr. Popovici au marșat în termeni aspri pe guvernul țerei, care singur este cauza miseriei celor multe ce bătuesc prin comunele rurale, punând în fruntea comunelor tot indivizi cari votează cu guvernul. Președintele țerei baronul Bourguignon schimba numai fețe și înghițea.

Pe zilele viitoare se așteaptă ședințe și mai furtunoase, fiind la ordinea zilei „Chestiunile școlare“. Deputaților noștri li-se va da din nou ocaziune spre a desvîli tendințele de rusificare a guvernului. La timpul seu vă vom raporta și despre aceasta. M. M.

Bartók și maghiarizarea.

Nou alesul „episcop“ al bisericii reformate din Ardeal (asta-i Bartók!), dacă e să dăm crezământ interviului publicat în „Egyetértés“ dela 20 Aprilie, s'a grăbit să-și arete de cu bun timp colții sovinișmului maghiar. Ei! Omul e încă relativ tânăr, și multe sînt căile și mijloacele stăpînirii pentru a remunera — meritele „patriotului“. De ce se nu-și inaugureze deci activitatea de episcop prin promisiuni late și umflate întru reînălțarea oitelor perdute prin huceagul valahisărei și de ce se nu bată și „mnia-sa câmpii, susținînd gogorita valahisărei atîtor și atîtor Maghiari neaoși, pe cari Superintendenția Sa îi va readuce la isvorul patrioticității mîntuiri? Doar de aceea l-a ales Bánffy episcop!

Eată de altcum interviul:

Un colaborator dela „Egyetértés“ s'a prezentat la noul episcop punîndu-i întrebări cu privire la programul activității sale în noua dignitate și venind vorba și despre „Maghiarii valahisărei“ și despre misiunea preoției reformate în regiunile locuite de naționalități, Bartók a zis următoarele:

— Noi reformații maghiari putem să afirmăm cu mîndrie, că sîntem fii credincioși și devotați patriei. (Ca-și-cînd alții nu ar fi, deși nu-și bat pieptul ca fariseii din scriptură! Nota redact.) În ce privește regiunile locuite de naționalități, de fapt îmi voi cunoaște drept mare misiune, ca acolo să desvolt viața bisericească nu numai, dar' ca și la confesiunile nereformate să se desvolte conștiința națională (maghiară). Va fi pentru mine mare fericire, dacă voi pute fi spre folos bisericei mele. Dar' tot astfel de fericire va fi pentru mine și sentimentul, că pot fi spre folos cauzei maghiarismului.

— E un adevăr trist, — a răspuns la o altă întrebare a ziaristului, — că sate întregi s'au valahisat. Aceasta însă nu e lucru de timpuri mai nou, ci un astfel de proces, care veacuri de ani s'a desvoltat. De pildă în comitatul Hunedoarei, unde timpuri îndelungate au devastat Tătari, Turci, au bătuit răboai, s'a întemplat zău, că cutare ori cutare comună maghiară s'a valahisat (?).

Dar', slavă Domnului, munca maghiarisărei face curs frumos și am firmă încredere, că ne va succede acuzi se remaghiarisăm pe oamenii aceia valahisărei. Că de mare e progresul pe acest teren, dovadă e faptul, că există sate ai căror locuitori sînt de naționalitate română, greco-catolică, dar' cari pe lângă toate acestea sînt Maghiari de baștină. Așa e, de pildă, Mikófalva, ai cărui locuitori sînt cei mai entusiaști Maghiari.

La întrebarea, că ce are de gînd să facă Superintendenția Sa întru remaghiarisarea comunelor reformate valahisate, a răspuns, că dacă preoții își vor împlini conștiințios chemarea și ca Maghiari, și că dacă în privința obliga-

mîntului instrucțiunei publice se va pune în aplicare strictetă căt de aspră, el speră, că atunci remaghiarisarea va succede. Ear' cu privire la acțiunea preoților ambulanți (cu mai multe parochii resfirate) dorul noului episcop e, ca fiecare comună să-și aibă preotul seu, pentru-ca acela cu atît mai intensiv se poată continua munca maghiarisărei. „Natural, că năsuința mea va fi să spriginesc pe preoții ambulanți și în munca lor de maghiarisare. Aș fi un foarte rău Maghiar, dacă altfel aș lucra, — a încheiat episcopul.

Atât! Ca să se știe, că dl Bartók voeste să remaghiarizeze — pe Maghiarii valahisărei din pricina Tătarilor, Turcilor și a răboaielor. Pentru-că, mă rog, nefericiții ăia de Unguri s'au valahisat din pricina liftelor de păgâni! Așa spune Bartók episcopul, și el știe doar' ce vorbește.

Foc mare în Viștea-de-jos.

— Raport special. —

Viștea-de-jos, 19 Aprilie.

De o mare nenorocire a fost lovită comuna noastră prin un incendiu înfricoșat, întemplat ieri, în 18 l. c., la 5 ore p. m.

Au ars toate edificiile economice și casele alor 20 economi. Fiind acoperite cu paie n'a rămas nimic din edificii. Din puținele case acoperite cu țigla încă au ars două. A mai ars un bou, 4 rimători și o mulțime de gâlfe.

Timpul fiind secetos și oamenii împărțiți pe la lucrul câmpului, edificiile se aprindeau numai din dogoreală, și norocul a fost că timpul era liniștit — fără vînt, căci altfel partea cea mai mare a comunei ar fi fost pustie.

Dauna cauzată se urcă peste 6 mii fl. v. a. Asigurate au fost numai 3 familii. Cu graba posibilă au alergat mai mulți oameni din comunele vecine cu aparate de stîns, și anume din comunele Beșimbac, Ucea-inferioară, Corb, Viștea-superioară, Drăguș, Arpașul-inferior și Sămbăta-inferioară cu tulumbele comunale, și fiind apă din abundență, focul s'a localizat și stîns.

Postul de finanți din Ucea-infer. a fost cel dintîi la fața locului, apoi gendarmeria din Arpaș și Voila, cari au tăiat de mai mulți inteligenți au făcut tot posibilul pentru localizarea focului.

Pentru această osteneală în apărarea binelui public primăria comunei le exprimă recunoștință și mulțumită.

Totodată-și îndreaptă rugarea către toți binefăcătorii ca să se îndure pentru alinarea durerii și lipsei materiale a acestor familii nenorocite — de a-și întinde mîna de ajutor, încît va fi cu putință.

Primăria comunală.

Revista presei.

Gazeta Transilvaniei se ocupă în nrul dela 22 Aprilie cu chestiunile bisericești la ordinea zilei: congrua, autonomia și liturgia maghiară.

Relevând tendința Maghiarilor catolici de a trage în cercul autonomiei lor și biserica română greco-catolică zice:

„În fața acestei noue cutezanțe ne mai pomenite, presa noastră a dat din nou alarma, însă până acum în afară de aceasta nu s'a mai întreprins nici o acțiune în sinul clerului și a poporului român unit pentru a dobîndi regularea propriei autonomii a bisericei sale, care se impune cu necesitate și ca apărare în contra uneltirilor dușmane existenței naționale a bisericei.

S'a tot asigurat, că de acum arhieriei români unii au luat chestiunea în mîna. Ce au făcut și ce au întreprins până acum, nu ni-s'a spus, ear' articolii ce apar în foaia bisericească din Blaj despre situațiunea mult amenințată, în care se află biserica, articoli de care am ținut și ținem seamă și noi, nu fac decît a ne convinge tot mai mult, că și clerul nostru unit este pînă la urmă de profundă îngrijire față cu marile pericole ce amenință biserica.

Am fost arătat numai de curînd comitetul, care se ocupă cu uneltirile pentru maghiarisarea limbei liturgice a afirmat într-o declarațiune a sa, că Românii uniți, cu excepțiunea câtorva ziare, n'au luat poziție în contra mișcării, ce are de scop această maghiarisare și că pe ei nici nu i-ar interesa tot lucrul.

Nu-i vorbă, aceasta nu se va putea afirma și din partea celor dela congresul romano-catolic, cari uneltesc în contra autonomiei Românilor uniți. Este la mijloc protestul episcopatului și al adunării dela Cluj. Dar' oare era destul cu atât? Nu trebuia și noi trebuie să se continue acțiunea în sinul clerului și al poporului pînă-cînd se va câștiga garanția, că autonomia bisericei române unite nu mai este din nici o parte amenințată și că aceasta liberă este a „și-o regula însăși, după-cum cer interesele ei de viață“?

Exportul de lapte la Constantinopol.

— Intrunirea de ieri. —

— Raport special. —

Sibiul, 21 Aprilie 1899.

Astăzi, la 9/21 Aprilie c., s'a ținut în pavilionul din grădina „Hermann“ de aici, intrunirea generală, convocată de comitetul central al Reuniunii române agricole și la care aveau să participe comunele noastre prin câte 1—3 reprezentanți. Adunarea, avînd în vedere totul lucrul de câmp, apoi scurtul interval dela trimiterea invitatilor, cum și puțina publicitate, ce s'a făcut în ziarele noastre în această cauză — a fost relativ bine cercetată. „Mi-am însemnat participanți din peste 20 comune, între cari cu mai mulți reprezentanți au fost comunele: Rodu, Orlat, Poplaca, Roșia-săsească, Săliște, Gușterița, Veștem, Săcel, Gurariul, Rășinari, Șura-mare, Bungalard, Ocna, Ilimbav, Cornățel, Porcești, Șoala, Turnișor, Cristian, Mercurea, Căcova etc.

Adunarea s'a ținut sub conducerea președintelui Reuniunii agricole, dl D. Comșa, asistat de întreg comitetul central al Reuniunii; comitetul de acțiune comun în afacerea exportului de lapte a fost reprezentat prin domniul Ios. Drolleff, primarul orașului Sibiul și dl Dr. C. Wolff, președintele centralei Raiffeisenelor, ear' dl vicecomite a avut de reprezentat pe dl Ștefan Stroia, protototat comitatens.

Dl Comșa în cuvîntul de deschidere bineventînd pe participanți, mulțumeste dlui Stroia, Drolleff și Dr. Wolff pentru încurajarea, ce o dau prin prezența lor economilor noștri de a îmbrățișa cu căldură afacerea, ce de vre-o câteva zile preocupă pe economii noștri. În cele din urmă face istoricul întregiei acțiuni, întreprinse de comitetul comun de acțiune, a cărui chemare este, ca în scurtul timp de 3 săptămîni să lumineze populațiunea asupra însemnății exportului de lapte, asupra foloselor ce le vor avea dacă se vor angaja la acest lucru. De încheiere scoate în relief, că guvernul țerei noastre a intrat la învoială cu guvernul Turciei, cu scop ca în capitala acesteia să se întemeieze o societate pe acții, cu care centrala, unde are să se adune și să prepare laptele de transport, să între în legături contractuale pentru exportarea laptelui.

Proprietarii din comunele cari se înscriu cu cel puțin 100 vaci — vor forma în respectiva comună câte o însoțire locală de lăptărit, care își întocmește și ea un modest stabiliment, unde laptele se adună, se supune unei răcirii până la un anumit grad și de unde apoi în vase anume se expedează la centrală. Ce se întemplă mai departe cu laptele, pe societarii din comune nu-i privește.

După dl Comșa, luînd cuvîntul vicepreședintele Reuniunii agricole, dl Dr. D. P. Barcianu, d'sa se repoartă la câștigul financiar, ce rezultă pentru țărani noștri înscriindu-se cu vacile lor la însoțirea de lăptărit. D'sa face calculul în cifre, pentru cantitatea de lapte zilnică, lunară și anuală a unei, a două, trei și mai multe vaci. Calculul dlui Barcianu ajunge la zeci, la sute de mii, ce s'ar învîrti între populațiunea noastră aproape în toată bunăvremea lipsită de mijloace bănești. Arată avantajul ce-l au dela însoțire chiar și proprietarii dela orașe și din apropierea orașelor, cari azi valorizează laptele cu prețul de peste 5 cr. Dl Barcianu recomandă, ca proprietarii români să îmbrățișeze și ei, asemenea conlocuitorilor noștri sași, acest lucru folositor pentru înaintarea economiei noastre de câmp și de vite.

La discuție mai ia parte preotul Petrișor din Cornățel, învățătorul Dobrescu din Rodu, preotul I. Alexandru din Ilimbav, proprietarul Dordea din Bungalard și secretarul Reuniunii dl V. Tordășianu, care constatănd, că la intrunirea de azi sînt reprezentate peste 20 comune, parte prin preoții, învățătorii, parte prin primarii și notarii lor — intrunirea, încît pentru acele comune și pentru cele învecinate, și-a ajuns scopul, de oare-ce chemarea celor prezenți, pe deplin luminată asupra scopurilor ce se urmăresc, este să insiste pe lângă locuitorii lor să se înscrie cu cât mai multe vaci, ca astfel ajungîndu-se cifra de 5000 vaci, să se poată înființa centrala în Sibiul.

De încheiere mai amintesc, că în scopul preparării populațiunei pentru această acțiune sînt puse la cale intruniri pe Duminecă, 23 Aprilie n. c., în Turnișor (3 ore d. a.), unde concurg comunele Cristian, Șura-mică, Rusciori, Șelimbăr și Gușterița.

Tot atunci în Șura-mare (3 ore d. a.), unde concurg locuitorii din Hamba, Slimnic, Ruși (dl Dr. I. Stroia, profesor — va reprezenta Reuniunea agricolă română).

Tot atunci în Apoldul — săsesc cu locuitorii din ambe Apolduri, Mercurea, Rodu, Jina, Poiana, Amnaș, Dobărea, Gârbova și Reci (Reun. agr. rom. reprezentant prin Dr. D. P. Barcianu).

Tot atunci în Avrig cu locuitorii din Boița, Bradu, Tălmăcel, Porcești, ambe Sebeș, Racovița, Săcădate și Cărti-

șoara, la care Reun. agr. rom. e repres. prin D. Comșa.

Tot Duminecă se va ține în Sibiul o intrunire (3 ore d. a. în sala casei orășenești), la care Reun. agr. rom. va avea de repres. pe dl P. Lucuța, membru în comite.

În fine tot Duminecă se va ține în Topârcea o asemenea intrunire, la care Reun. agr. rom. va avea de reprezentant pe secretarul ei.

În prospect sînt luate încă Sebeșul-săsesc și Nocrichiul, unde deasemenea se vor mai ține intruniri.

Timpul e scurt, deci datorită avem cu toții să facem din răspuneri tot posibilul, ca să ajungem la scopurile ce se urmăresc.

Un participant.

Cronica zilei.

Sibiul, 22 Aprilie n.

P. S. Sa Episcopul Popea, a fost ales membru al Academiei române în secțiunea istorică. (vezi la „Trib. literară“).

Nou avocat român. Dl Dr. Mihail Gropșian de naștere din Sasca-montană, a depus în Pesta, la 10 Aprilie st. n. censura de avocat cu succes foarte bun. Cancelaria advocației și-o va deschide în Oravița-montană.

Postul Cosbuc este propus de a fi ales membru corespondent al Academiei în secția literară.

Reprezentare de Paști. Școlarii dela școala gr-or. română din Lipova, vor da „Reprezentățiune teatrală“, Luni, a 2-a zi de Paști, în sala cea mare dela grădina Bann (bererie). — Prețul intrării de persoană 25 cr. Începutul la 8 seara. — Suprasolvi se primesc cu mulțumită.

Program: „Patimile, moartea și învierea lui Christos“, dramă în 5 acte. Personae: Isus: Ștefan Ardelean, cl. IV.; Petru: Petru Căpălnășan, cl. V.; Iacob: Lazar Guleș, cl. VI.; Ioan: Ioan Brănescu, cl. VI.; Iuda: Mitru Risti, cl. V.; apostoli: „Pilat judecătorul: Nicolae Genecea, cl. VI.; Arhierul Caiafa: Pavel Bechicean, cl. VI.; Maria: Sofia Nicoli, cl. V.; Magdalena: Saveta Mocărlan, cl. IV.; Salomia: Eugenia Vuia, cl. IV.; mironosițe: „Ânger: Maria Homorogan, cl. IV.; Iosif: Tanasie Barna; Nicodin: Petru Bichicean; Longin, sutașul: Cornel Hodăgin. Ostaji, popor, servitori, servitoare. După reprezentățiune „joc“.

De pe Valea-Almașului ni-se scriu următoarele:

În săptămîna trecută s'a făcut alegerea de vichenotar cercual pentru notariatul Bălan, cercul Jibăului (com. Sălagiu). Concurenți au fost mai mulți înși între cari și Români și — un Jidan cu numele Wittenberger József. Acest individ care astăzi face lege bietului popor român de aici, a fost vichenotar cercual în Măcău, o comună ungurească lângă Oluj, de unde după-ce a bătut în pînteni (maghiar neo-converșit, deși numele încă nu și-l-a maghiarizat) câteva sute de florini din bani publici a luat-o la sănătoasă, și nu s'a oprit pînă în Jibău, unde cumnatul seu Grósz-Leben e solgăbiru. Așa ni-a spus-o la alegere un vrednic preot român. Noi încă așa am zis, dar' nu știam sigur. Apucăturile lui însă ne tradau multe.

La postul de vichenotar în cercul eurat românesc al Bălanului, protopretorul a aflat cu cale a pune în candidatură numai pe Wittenberger, silind pe ceilalți concurenți a se retrage. La alegere apoi, protopretorul Péchy aduce la cunoștința alegătorilor — că fiind nu, mai un singur concurent — Wittenberger — el este vichenotarul cercului Bălan, la care aparțin comunele: Chendrea, Gălpăia, Rachiș și Bălanul. Bravul preot din Rachiș, Ioan Andreiu Domșa protestează în contra acestei alegeri, arătînd prin documente autentice isprăvile lui Wittenberger servite prin Măcău. Protopretorul vîzîndu-se strîmtoat așa pe neașteptate, recunoaște și el că-i sînt notorii cele susținute de pîrintele Domșa, dar', pe cum zicea d-sa, după-ce nici o persoană acomodată n'a concurat, așa trebuie să fie. Harnicul preot Domșa însuși recurs contra alegerii, „care este o ofensă la adresa poporului român din acel cerc, despre care dl protopretor crede că va suferi mult a i-se face lege de un simplu venetic cum e Wittenberger“. Și poporul adunat la alegere? Puteai ceti de pe fețe satisfacția lui auzînd cuvintele acestea.

Și a pregătit pîrintele Domșa protestul, la care s'au iscalit toți alegătorii țărani, afară de juzzi comunali și afară de domni: Ioan Gorgia senior, preot gr-oriental, Ioan Gorgia junior, preot gr-oriental și Ioan Gorgia, invet. din Bălan; Ioan Nosa, preot gr-cat. din Treștia; Danil H. Costea preot gr-cat. din Chendrea. Preoții români — spriginitori de ai lui Israel, întocmai ca unii din Beiuș! Dar' spuneți, vă rog, dlor preoți români, ce scop ați urmărit, cu ce v'a mîmit protopretorul și printr'însul Grósz-Leben, de v'ați lăsat turma pradă. Căci doar' datorită ați avea să o fericiți de lupi, și pe lângă aceasta ați promis că veți subserbie protestul! V'a impus dl solgăbiru prin mărimea sa și

din respect față de dînsul v'ați retras? Prea puțin curaj, dlor, și prea mare servilism! Din ajutul imperial ați fi căpăt și altcum. Am auzit cum șoptea vîntul de niște promisiuni, — danți, și mai știu eu câte toate!

Ar fi tare de dorit cînd bărbații noștri cari îi avem în congregățiunea comitatensă — și avem har Domnului bravi oameni între dinșii — ar lua spre știință acest cas.

Vom vedea ce va fi cu protestul, care s'a trimis forurilor competente.

Almașanul-mic.

Căsătoria prințului de Muntenegru. Despre cea mai nouă păreche de însoțire princiară, cercurile ce stau aproape de curtea muntenegrină comunică câteva date interesante. Astfel mireasa Jutta, princesă de Mecklenburg-Strelitz, e a doua fiică a marelui-duce de Strelitz, e de 19 ani, sveltă, blondă albăneată, frumoasă, cu ochi vineți. Cele două ierni din urmă le-a petrecut în Petersburg în societatea verișoarei sale a princesei de Saxa-Altenburg. E fina împărătesei Augusta, care la botezul ei a fost de ultima-dată în Neustrelitz. Bunică-sa a fost princesă-engleză și astfel tinăra mireasă e rudenie cu regina Angliei, care o are în mare grație. În iarna acum trecută a fost pe o săptămîna oaspe părechei împărătești germane. Mai are o soră de 17 ani și un frate de 11 ani.

Danilo, moștenitorul tronului muntenegrin, e cu opt ani mai bătrîn decît mireasa sa, e un tânăr înțelegător, cu înclinații poetice și musicale. Dintre șapte frați, sora-sa cea mai mare a murit ca nevastă a prințului Karageorgevici, cele două surori mai tinere: Xenia și Vera (18 și 12 ani) sînt încă fete „n per, pe cînd celelalte patru sînt măriate deja, una după marelui-duce rusesc Petru, a doua după prințul George de Leuchtenberg, a treia după moștenitorul tronului italian, ear' a patra după Francisc Iosif prinț de Battenberg.

Mecklenburgul e foarte strict luteran și în religia luterană e crescută și mireasa Jutta. E întrebarea deci, că trebuie oare miresei moștenitorului de tron al Muntenegrului să treacă la religia ortodoxă?

„Cel-ce a dat ideea“... (știți de cine e vorba) se aruncă earăși pe Pegas, se-și cînte și-și „amicii“ se înm de glorie — cum știți, foarte dubie. După-ce expune lucrurile cu totul fals, și aserează neadevăruri evidente (nu vrem să zicem minciuni) i-am recomanda, în interesul seu și al tuturor, să nu se averse așe de provocat. Într-o vreme nu răspundea, deși provocat, acum e provocător de vorbăre.

Licitațiune publică la gară. Direcțiunea căilor ferate de stat face cunoscut, că în 27 Aprilie, la 9 ore a. m. la gara din Sibiul se vor vinde pe calea licitațiunei publice trei mașini de cusut, 8 pachete de cărlige de fer și 2 lazi de marfă de lemn, ca obiecte cari în timpul prescriis nu au putut fi înmanate adresatilor.

Ce sînt reformații? — „Ne-am ales, preoțime regală, națiune sfîntă“ (!). — Așa cetim în programul lui Bartók, nou alesul episcop al reformaților ardeleni, rostit în conventul electoral din Cluj dela 18 Aprilie.

Fabrică arsă. Ni-se sorie din Arad, că Marți seara s'a aprins fabrica de cânepă din Mezöhegyes, lăpîndu-se focul și la clădirile din vecinătate. Focul a fost așa de mare, încît tîrziu în noapte se putea vedea lumina flăcărilor chiar și din Arad. O parte a fabricii a ars de tot.

Panama din Arad. Astă-vară era adevărată senzație pertractarea cauzei de furături a lui Bács Nándor, cassarul oficiului de dare din Arad, și a complicilor sei. Atunci Bács simula nebunie, la ce tribunalul a hotărît trimiterea lui la Budapesta în casa de nebuni, pentru a fi ținut sub priveghiere și a se constata, ori de în adevăr e nebun, sau numai simulează? S'a constatat că simulează dumnealui, și astfel tribunalul din Arad a reînscut pertractarea cauzei, care probabil că va dura săptămîni de zile.

Din fasiunile martorilor ascultați Joi este interesantă a lui Kmettykó János, care între altele a spus, că Scheinberger — complicele lui Bács — fost cărcimar, cafegiu, și de câte toate, făcea cognac din spirit amestecat cu cafă și astfel de cognac vindea oaspeților; făcea și gheșefuri bune, căci din marfă de optzeci cruceri vindea „cognac“ de câte treizeci florini.

Furtună de primăvară s'a lăsat Joi seara peste Budapesta și împrejurimi. Între fulgere și tunete a curs ploaie torrențială amestecată la început cu grindină, continuînd apoi cu ploaie lină caldicioasă. În popor e credința, că dacă fulgeră și tună înainte de Sân-giorgiu, anul va fi roditor.

Păcură în loc de cărbuni. La direcțiunea căilor ferate române se lucrează în continuu la transformarea locomotivelor spre a le face să arză păcură cu lignită. Pînă în toamnă căile ferate române vor avea 200 de locomotive, cari vor arde păcură și lignită din feară.

Biserica jefuită. În comuna *Caculana*, lângă Fiume, făptuitori până acum necunoscuți au spart ușa bisericele rom.-catolice și au furat toate obiectele de valoare, ce se aflau în biserică. Nu numai din biserică, ci și din casa plebanului au ridicat totul ce li-a căzut în mână. Jaful s'a observat abia a doua zi dimineața.

Inșoțiri la sate. Vom publica în curând o serie de instrucțiuni, cum se înființează inșoțirile economice la sate. Autorul „steagului auriu”, va da bune îndrumări doritorilor de a lucra pe terenul adevăratei economii naționale.

Nenorocita „tovărășie” dela Beiuș, tot mai durează. În loc să o desfacă total, dl. Dr. G. Cosma, ține să ne mai trimită o serie de „reflexiuni”. Cu toată bunăvoința, ce o avem pentru dl. Dr. Cosma, „reflexiunile” d-sale nu ne-au convins întru nimic, că ar fi procedat corect. Lungimea „reflexiunilor” și îngustimea spațiului de care dispunem, nu ne-au iertat să le publicăm până acum, fie și mai reduse. Vom face-o, în dorința, de a vedea odată bine rezolvată această penibilă afacere.

Greve în Boemia. Se raportează din Praga, că în țesătoria din Georgethal 200 lucrători s'au pus în grevă; pretind urecare simbiriei și ziua de 1 Mai ca sârbătoare. O parte a lucrătorilor dela fabrica de butoni și gaetane din Bodenbach încă s'a pus în grevă. Greva lucrătorilor dela calea ferată din Ringelsheim-Schönbach durează încă.

„Pesti Napló” zice, că la expoziția „Eke” camera română ardeleană o va aranja etnograful Dr. Hermann Antal, profesor privat la universitate și secretar al Societății etnografice.

„Neue Freie Presse” aduce știrea, că zilele acestea va fi angajată ca eroină la Burgtheater din Viena o tină română cu numele *Ana Nolescu*, care acum câteva zile și-a făcut proba în rolul contesei Orsina din „Emilia Galotti”, distingându-se prin un admirabil organ, un temperament viu și prin o dicțiune perfectă.

A. Bărsescu are o soată.

Championne de la beauté. „Gil Blas”, ziarul favorit al suburbiilor parisiene, va aranja în curând o emulație internațională de frumetea femeiești. Membrii juriului vor fi: Sarah Bernhardt, pictorii Henner și Besnard, Cautelle Mendes, sculptorii Rodin și Falguière, novelistul Richard O'Monray, directorul operei mari Pierre Gaillard, artiști pentru planuri de placate Pal și Chéret, renumiții eroitori pentru toilette de dame Doucet și Redfern. Participantele la emulație nu sunt obligate a se prezenta în public. Femeia, pe care juriul o va afla de cea mai frumoasă, va fi declarată *championne de la beauté* și va câștiga un premiu de 2000 franci, apoi o toaletă de vizită în preț de 1000 franci, o toaletă de stradă în preț de 500 franci, un căpuș în preț de 1200 franci și trei pălării, fiecare în preț de câte 300 franci. Câștigătoarea premiului al doilea va primi cadouri în preț de 2000 franci.

Paradisarea duelului, devenit în timpul din urmă adevărată manie, doar nici-când nu a succes așa de bine, ca în cazul dela *Bonn*. Doi hamali dela răspântiile unei străde s'au certat cine știe pentru-ce și ca de încheiere s'au pus și la bătaie stranică. *Casul* a ajuns înaintea Reuniunii hamalilor, care — pentru salvarea onoarei — a hotărât, că împrieinții au să se duzele. Zis și făcut. Certat și-au ales secundanți, cari au fixat apoi condițiile: pistol, de trei ori, la distanță de cincisprezece pași. A doua zi duelul s'a — comis pe câmpul de lângă Rhin, pe o ploaie rece. La propunerea unui secundant hazlu duelații au trebuit să stea față în față cu ochii legați și dela brâu în sus desbrăcați până la pielea (pe ploaie). Astfel, apoi, scriburid de frig și de frică, au slobozit de câte trei-ori pistoalele, fără să și fi făcut pagubă unul altuia.

Prin analize și observațiuni făcute de autorități medicale s'a constatat, că recunoscuta *apa amară* „Francisc Iosif” după compozițiunea sa este singurul mijloc salin purgativ de efect durabil, și apă plăcută la beut. Această apă se poate căpăta pretutindeni.

Știri mărante. Pailleron, unul dintre cei mai de frunte scriitori de vodeviluri franceze, a murit zilele trecute în Paris.

Advocatul Dr. Vido Jenő din Budapesta, a fost osândit la câteva luni temniță, pentru-că a defraudat din banii clienților.

Sculptorul Steiner din Viena a înnebunit Joi seara în decursul reprezentării piesei „Damenpänder”.

Földváry Mihály, conducătorul de matricule din Brebul, în Bănat, zilele trecute a fost aflat în zori de zi mort sub un gard. Beuse voinicul toată ziua și toată noaptea în cărcama lui Polák.

În Focșani (România) s'a deschis. Joi un congres al morarilor din toată România.

În 16 Mai a. c. se vor întruni în congres la Ploiești toate camerele comerciale din România. spre a discuta diferite chestiuni comerciale.

Pentru nenorocii din Panticu.

În socotirea ofertelor pentru nenorocii din Panticu, publicată în nr. 71 a „Tribunei” s'a străcurat o eroare, căci s'a pus în colecta a IV-a până în 6 Aprilie că s'au adunat 97 fl. 15 cr., pe când suma adunată e 107 fl. 15 cr., care adausă la cele 972 fl. 21 cr. împărțiți deja în 22 Martie a. c., dă suma 1079 fl. 36 cr. și nu 1069 fl. 36 cr., deci: această eroare de penă se rectifică prin subscrisul.

Colecta a V-a.

Dela a IV-a colectă publicată în nr. 71 al „Tribunei” și până în 18 Aprilie a. c. au mai încurs următoarele oferte și ajutoare:

I. Din Șimleu-Silvaniei, — colecte adunate prin doamnele *Veronica Vicașiu* n. Mutea, preteasă veduvă și *Maria Cosma* n. Dragoș, dela următorii:

Banca „Silvania”, 2 fl.; Dr. Ioan Nchita, avocat 2 fl.; Alimpiu Barboviciu, vicarul Silvaniei 3 fl.; Maria Cosma n. Dragoș 1 fl.; Eugen Boros, oficial de bancă 1 fl.; Augustin Marcuș, casar la bancă 50 cr.; Alexandru Mirocea, pract. la bancă 30 cr.; George Patcaș 20 cr.; Vasile Pop, asesor-ort. în pensie 50 cr.; doamna Aloisia Osianu 50 cr.; d-șoara Rea Silvia Langa 50 cr.; Veronica Vicașiu n. Mutea 50 cr.; studenții: Ștefan Pop 10 cr.; Vasiliu Copas 20 cr.; Corneliu Marcu 15 cr.; Corneliu Butean 10 cr.; Iuliu Vicașiu 15 cr.; Valeriu Vicașiu 15 cr.; Dionisiu Vicașiu 10 cr.; Dimitrie Tohaton, econom 10 cr.; Florea Turcașiu 10 cr.; Gulyás Flore 1 fl.; dela poporeni gr-cat. din Șimleu în biserică cu discul 1 fl. 66 cr.; Alexiu Fedorca, docent 50 cr.; George Pop de Băsești 2 fl.; Alexandru Sima, preot în Perieșu 50 cr.; Aurel Osianu, preot în Cizeriu 50 cr.; Mihail Bohățel, proprietar în Supur 50 cr.; Vasiliu Mureșanu, preot în Seuca 50 cr.; Dr. George Pop, adv. în Zălau 1 fl.; Alexandru Ortzanu în Zălau 50 cr. Suma 21 fl. 81 cr.

II. Dela Vasiliu Mărginean din Sibiu, născut în Borșa 1 fl.

III. Domnul Teofil Dragomir, proprietar în Lupoșia a colectat dela sine și soția sa 4 fl., dela părintele seu Ioan Ch. Dragomir și soția, protopop și paroch gr-cat. în Naprădea ear' 4 fl. la oaltă 8 fl. Suma colectei a V-a 30 fl., 81 cr., cari adausi la cei colectați de 1079 fl. 36 cr. dau suma 1119 fl. 17 cr.

Pe lângă aceste oferte au mai dat Dr. Miklosy József, adv. și proprietar în Dergea două clăi de fân, sp. domn Alexandru Nemes, jude reg. în pens. și proprietar în Dergea o clăie de fân, ear' ca ajutor.

Tuturor binefăcătorilor în numele nenorociiților foarte bine ajutoați, li-se exprimă forbinte mulțumită.

Dergea, la 18 Aprilie 1899.

Ioan Hațiegan,
protopop gr-cat.

MAI NOU.

Goluchowski la Budapesta.

Magyarország serie, că ministrul comun de externe, contele Goluchowski sosește astăzi la Budapesta, pentru a confera cu guvernul maghiar în chestii de mare importanță.

Probabil, va fi vorba de expediția în — China.

Paragraful 14.

Nar. Listy are știre, că guvernul austriac va eda în curând legea referitoare la regularea chestiei limbilor în Boemia. În înțelesul acestei legi Boemia va fi împărțită în *cinci zone naționale*.

Nar. Listy provoacă guvernul, să nu facă încercarea aceasta, pentru-că reichsrath-ul nu va vota legea.

Din Viena.

Consiliul comunal din Viena a primit propunerea, de a se protesta în contra taxelor mari de navigație, pentru trecerea prin *Porțile-de-fer*. Primarului Lueger i-s'au făcut ovațiuni.

„Noua eră” a lui Széll.

Învățătorul Leon Maior din Orlat a ținut în iarnă o prelegere populară, despre care *Tribuna* a publicat la timpul seu o notiță. *Egyelőrt*, care sta în slujba faimoasei secții șoviniste a lui József, a publicat și ea un raport fals, dar' tendențios despre această prelegere, formulând în ea — *agitatie*! La cererea organului kossuthist s'a pornit cercetare disciplinară contra învățătorului Maior. Se vede, că dl Széll a luat cu inventar moștenirea dela Bánffy, căci cercetarea se continuă.

Azi a fost ascultat în afacere dl Dr. E. Dăianu, directorul ziarului nostru.

Rezolvarea crizei române.

După-ce misiunea dlui *Giani* de a forma un cabinet liberal concentrat, n'a avut rezultat, dl Sturdza a recomandat Regelui pe dl Sturdza de a forma un cabinet liberal sturdzist. Sub președinția domnului Stătescu dl Sturdza ar fi fost să aibă — finanțele. Cât ce s'a lătit știrea despre această combinațiune, care s'a publicat în *L'Indépendance Roumaine* o mișcare nouă s'a pornit în București. Joi s'a ținut o întrunire publică la *Dacia*, convocată de comitetul național studențesc.

Știrea însă se pare că n'a avut temeiul serios.

În sfârșit rezolvarea crizei s'a făcut, cum ne vestește telegrama de pe pag. I.

Tribuna Literară.

Dela Academia Română.

— Alegere de membri noi. —

București, 20 Aprilie n.

Zilele aceste s'au făcut la Academia alegeri de membri în locurile vacante.

Secțiunea literară a propus cu majoritate de voturi de membru pe dl *Delavrancea*, însă în ședința plenară propunerea a căzut; asemenea a fost respinsă și alegerea de membru corespondent a dlui *Anghel Dimitrescu*, propusă de secțiune cu majoritate de voturi.

Secțiunea istorică a propus unanim pe P. S. S. a episcopul *Nicolae Popa* și pe *Const. Erbicen*, profesor; amândoi au fost admiși și de ședința plenară.

Secțiunea științelor a recomandat de membri pe d-nii *C. Hepites* și *Dr. C. Istrati*, dintre cari Academia a ales pe cel din urmă.

Membru onorar, la propunerea mai multor membri din secțiunea literară, s'a proclamat dinstinsul pictor *Nic. Grigorescu*.

INFORMAȚIUNI.

A apărut: *Istoria legii nouă*, scrisă de Dr. *Victor Szemigelski*, tomul I.: „Tineretele lui Isus; Isus ca profet. *Blaj*, Tip. Seminarului archidieceșan, 1899. Acest volum, de 400 pagini, publicat cu aprobarea ordinariatului metropolitan de Alba-Iulia—Făgăraș, face parte din marile op.: „*Istoria revelațiunii dumnezeiești*” a învățătorului profesor de teologie, acum canonic metropolitan. Prețul cărții: 2 fl.; 4 lei 40.

Bibliografie.

„Lupta pentru drept”.

— Voci de presă. —

„Dreptatea”.

„Trebuie să fim bucuroși când ni-se dă în materie de literatură juridică o traducere de valoare, din toate punctele de privire.

„*Lupta pentru drept*” e creațiunea acelu geniu juridic Dr. *Rudolf de Ihering*, care e poate cea mai strălucită și cea mai originală ilustrațiune a literaturii juridice contemporane.

Traducerea dlui *Păcățianu* însă e mult superioară traducerilor anterioare și ca stil și ca aprofundare serioasă a originalului, având pe lângă asta avantajul de a ne prezenta penultima ediție a originalului nemțesc, ediție apărută cu un an înaintea morții lui Ihering, care a supus-o unor modificări, cari înlocuiesc stilul științific greoi în vânta ediție cu un stil mai ușor, accesibil și celor ne-specialiști în materie de drept.

„Libertatea”. Dl. T. V. Păcățian.

a îmbogățit de nou literatura română cu o carte de mare valoare. Celebra scriere a lui *Iohn Stuart Mill*, despre „*Libertate*”, publicată în coloanele foi noastre, a apărut acum și în broșură separată. Ne place a crede, că cei-ce au cetit în mici fragmente această admirabilă creațiune a unei minți adânc cugetătoare, se vor grăbi să procure cartea, pentru a pute ceti de non ori-când mărețele idei ale lui *Iohn Stuart Mill*, acum în întregul lor. Exteriorul cărții e foarte plăcut; tiparul frumos și curat, ceea-ce face onoare „*Tipografiei*”, societate pe acțiuni în Sibiu. Cartea, compusă din 248 + XVI pagini 8° — se vinde cu 1 fl. v. a. exemplarul (pentru România 3 lei) și se poate comanda dela „*Librăria Tipografică*, societate pe acțiuni în Sibiu”, — strada Poplăcei 15.

„*Naționalitatea*”. Societatea noastră, „*Tipografia*” a scos într-o elegantă broșură interesantă studiu de *Max Nordau* despre „*Naționalitate*”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor nostri limbajul frumos în care „*Rosmarin*” al nostru a știut să-l imbrace și gustat deja de cetitorii nostri, căci în „*Tribuna*” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai ea interesantele observațiuni originale ale genialului autor se nu rămână resfirate prin atâția numeri de ziar, ci se fie colectate într'un mănunhiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a implinit-o „*Tipografia*” cănn a retipărit articolul din „*Tribuna*” în broșura de față. În estensiune de 40 pagini tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „*Tipografia*” societate pe acțiuni în Sibiu.

La librăria „*Tipografia*”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află următoarele cărți:

- „*Memorial*”, Archiep. și Metropolitul Andrei baron de Șaguna, de *Nicolae Popa* fl. — 30
- „*Doina*”, conf. ținută la ateneul din Berlad, de *Măndrescu* „ — 28
- „*Critice*” 1867—1892, de *Maior* Vol. I. și II. a 2 fl. — 4
- „*Povestile Banatului*”, de *Cătana* „ — 30
- „*Literatură populară română*”, de *Gaster* „ — 250
- „*Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou*”, de *Dr. Iuliu Olariu* „ — 250
- „*Cerșitorul*”, dramă în 2 acte de *Livescu* „ — 50
- „*Studii Critice*”, de *Ghera* Vol. I. și II. a 2 fl. 20 cr. „ — 4
- „*Higiena română*”, de *Dr. Leo Mureșianu* „ — 1
- „*Izvoade*”, de *Demetrescu* „ — 4
- „*Trandafiri și violele*”, de *Pop-Rete-ganul* „ — 60
- „*Din Moldova*”, schițe de *Kotzebue* „ — 1
- „*Floarea din Fierence*”, de *Livescu* „ — 50
- „*Istoria Românilor sub Mihail-Vodă-Viteazul*”, de *Nicolae Bălcescu* „ — 2
- „*Trăvnițe*”, 10 piese Slovacști Vol. I. și II. a 1 fl. 50 cr. „ — 3
- „*Scrierile părinților aptoșrești*”, de *Dr. Iuliu Olariu* „ — 70
- „*Merinde dela școală*”, de *Popa* „ — 60
- „*Despre influența împrejurărilor*”, de *Panaite Zosin* „ — 50
- „*Memorii din timpul războiului*”, de *Georgescu* „ — 88
- „*Pui de lei*”, poezii eroice, de *Nenișescu* „ — 1
- „*Ediție de gală*” „ — 2
- „*Poesii*”, de *Macedonski* „ — 2
- „*Copii de pe natură*”, de *Negruzzi* „ — 50

La comanda din afară se se adaugă pentru porto postal încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din ramă.

Apa amară purgativă

„Francisc Iosif”

premiată cu 10 medali de aur și în urmă singură premiată cu marea medalie millenară.

Domnul profesor Dr. *Purjesz Zsigmond* analizând numita apă zice:

„Apa amară purgativă

„Francisc Iosif”

o întrebuințează totdeauna bucuroși în casuri corespunzătoare, de oare-ce efectul ei de obicei se prezintă fără nici o apariție secundară neplăcută.

Cluj, August 1897. [116] 2—25

Prof. Dr. *Purjesz Zsigmond* m. p.

Se capătă în tot locul.

Direcțiunea în Budapesta.

Cure naturale (fără medicamente)

prin
Soare. Aer. Apă,
Dietă și Massage
(Thure Brandt)

aplicate cu rezultat bun la toate morburile abdominale și de nervi, la afecțiuni catarrhale de laringe și plămâni, la morburile de piele, la afecțiuni artritice și reumatice, la *Scrophulosa*, *Rhachitis*, *Diabetes*, la toate morburile și debilitățile genitale.

Inst-tut de băi naturale Rikli-brunn în Vêrșej.

Prețuri moderate. — Prospekte gratis.

A. Velitsch, Dr. A. Codarcea, dirigentul tehnic al medicului institutului. [118] 3—5

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 20 Aprilie n. 1899

Săminte	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.		Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până		dela	până
Grâu						
Băntănesc nou	75	8.90	9	76	9	9.90
Grâu de Tisa	75	9.10	9.20	76	9.25	10.10
Grâu de Pesta	75	8.95	9.05	76	9.10	9.25
Grâu de Alba-Reg.	75	9	9.15	76	9.15	9.15
„ Bacica	75	8.95	9	76	9	9.05
Grâu ung. de Nord	75	—	—	76	—	—

Săminte vechi ori noue	Soiul	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Săcoră	prima	70—74	7.0	7.06
Orz	de nutret	60—62	6.2	6.25
	de vinars	82—84	6.40	7.60
	de bere	84—86	7.40	8.60
Ovės		39—41	4.65	4.70
Cucuruz (porumb)	băntă de alt soi	—	5.55	5.60
Meiu		—	11.50	12.36
Hrîșcă		—	4.25	4.60

Grâu	Mart-Apr.	Sept.-Oct.	1.15	1.25
Cucuruz	Sept.-Oct.	1.15	1.25	
Ovės	Sept.-Oct.	1.15	1.25	
	Sept.-Oct.	1.15	1.25	
	Sept.-Oct.	1.15	1.25	

Produse diverse		Soiul		dela	până
Prețul pe 100 chilograms	Săm. de trif.	Lucernă ungurească			
	"	roșie			
	Oleu de rap.	rafinat			
	Uns. de porc.	dela Pesta	52.50	58.	
	"	dela țeară			
	Slănină	afumată	49.50	50.	
	"				
	Sân				
	Prnne				
	Lictar	slavon, nou			
	bântănesc				
	Miere	brută			
	"	galbină străcurată			
	Ceară	de Rosenau			

Cursul ratat din Sibiu.

Din 22 Aprilie n. 1899.		
Hărte-monetă română	Cump.	9.47 vând 9.51
Lire turcești		
Imperial (15 R. aur)		19.02 „ 19.10
Ruble rusești 100 a		127. „ 128
Galbeni		5.82 „ 5.67
Napoleon-d'or		9.50 „ 9.55
100 Marco germane		59.62 „ 59.20
Livre sterling		11.92 „ 12.02

Bursa de Budapesta.

Din 20 Aprilie n. 1899

Renta de aur ung. 4%	—
„ „ „ 5%	—
„ „ „ 6%	100.25
Imprumutul câștigat ung.	121.50
Ameritizarea datoriilor câștigat de Oct. ung.	—
(I-a emisiune)	122.50
Ameritizarea datoriilor câștigat de Oct. ung.	—
(II-a emisiune)	102
Bonuri rurale ung.	98
„ „ croate-slavone	99
Obligațiunile desp. regalilor	101.50
Imprumut cu premiu ung.	156
Leuri pentru regularea Tisei și Seghedin	140
Renta de hărte austriacă	102.50
„ de argint austriacă	102.25
„ de aur austriacă	128.50
Leuri austriace din 1860	180.35
Acțiunile băncii austro-ungare	955
„ de credit ung.	—
„ de credit aust.	—
Scrieri fondare ale institutului de credit și economii „Albina”	102
Argintul	—
Galbeni imperiați	5.68
Napoleon-d'or	9.56
Mărci 100 imp. germane	59.02
London 10 Livre sterling	120.60

Bursa de Viena.

Din 20 Aprilie n. 1899.

Renta de aur 6%	—
„ „ 4%	123.20
„ „ 5%	120

Cel mai mare câștig

in cas norocoos

1.000,000

coroane.

Consemnarea

tuturor celor 50.000 câștiguri.

Cel mai mare câștig în cas norocos

1.000,000 Kronen.

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingeteilt.

	Kronen	
1	600000	1 Prämie mit
1	400000	1 Gew. à
1	200000	1 ..
2	100000	2 ..
1	90000	1 ..
1	80000	1 ..
1	70000	1 ..
2	60000	2 ..
1	40000	1 ..
3	30000	3 ..
1	25000	1 ..
7	20000	7 ..
3	15000	3 ..
31	10000	31 ..
67	5000	67 ..
3	3000	3 ..
432	2000	432 ..
763	1000	763 ..
1238	500	1238 ..
90	300	90 ..
31700	200	31700 ..
3900	170	3900 ..
4900	130	4900 ..
50	100	50 ..
3900	80	3900 ..
2900	40	2900 ..
50,000	13.160,000	Gew. u. Pr. im Betrage

A patra loterie de clasă reg. ungară,
se va începe cât mai curând. Ea cuprinde

100.000 și 50.000

losuri originale și câștiguri în bani

asadar jumătate dintre losurile existente trebuie să fie scoase conform listei alăturată și șansele de câștig, după-cum în general e cunoscut sunt enorm de mari.

De tot vin treisprezece milioane 160.000 coroane la sigura sortare. Câștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos e

un milion coroane.

La comandă grabnică se primesc încredințări pentru losuri originale după prețul stabilit:

întregi losuri orig. de cl. I. a. 6.—	
jumătate de	3.—
pătrare	1.50
optime	0.75

cari se trimit prin rambursă sau după trimiterea înainte a prețului. Conspete oficioase despre câștigurile trase la sorți se vor trimite stimărilor nostri clienți îndată după efectuarea t. a. greei; proiecte oficioase se trimit gratis. Tragerile se fac în public sub inspecțiunea guvernului reg. ung.

Ne rugăm a trimite comenzile cel mult până în [94] 6—12

24 Aprilie a. c.,

direct la adresa noastră

A. Török & Comp.,

prim-colector

al loteriei de clasă priv. reg. ung.

Budapesta, V. (Váci-Körut 4/A).

Câștiguri multe și foarte mari am solvit până acum on. nostri clienți și anume în scurt timp suma de peste un milion și jumătate coroane.

Epistolă de comandă pentru a fi tăiată.

Mă rog să-mi trimiteți

Competența de a.

Dlor A. Török & Comp., Budapesta.

losuri originale a loteriei reg. ung. priv. de clasă I. pe lângă planul oficios.

se va ridica cu rambursă. } Ce nu e de lipsă
urmează cu assignațiune postală. } să se steargă.

Adresa exactă:

.....

În viața întreagă
nu vi-se mai dă rara ocaziune de a
puteți avea pentru
numai 3 fl. 50 cr.
următoarea grandioasă colecție de obiecte:

15 obiecte 3 fl. 50 cr.

1 Orolog de buzunar reform-anker-remontoir, umblând punctual, cu garanție de trei ani.
1 lanț de goldin veritabil.
2 inele imitațiune de aur, în cel mai nou facon cu similirabile.
2 butoni de manchetă, aur-duble galozat cu incunioare mecanică.
1 foarte frumos ac de broș pentru dame.
3 chamisete (butoni de cămașe).
1 buton-patent pentru gulere de cămașe.
1 foarte elegant ac de cravată.
1 tie (cutie) pentru orologiul anker.
1 oglindă de buzunar în etui.
1 ac pentru bluze, aur de facon.
Toate aceste 15 obiecte de bijuterie la oaltă cu orologiul anker-remontoir costă numai

3 fl. 50 cr.

Trimiterile se fac fiecăruia pe lângă rambursă (Nachnahme).
În cas de a nu conveni obiectele, banii se vor restitui cu cea mai mare promptitudine, așa că pentru cumpărător este exchisă or-ce riscare.
Se capătă exclusiv numai dela firma de ciacornicără [120/2-6]

Alfred Fischer,
Viena, I., Adlergasse nr. 10.

Important pentru toți !
Prin scutirea legală de dare a benzinelui pentru lucrări industriale, precum și pentru economie este renumitul nostru

motor original „Otto“
pentru benzină
cea mai ieftină putere motorică.

Langen & Wolf,
fabrică de motor,
Viena, X., Laxenburgerstrasse 53.

Locomobilul benzină „Otto“
este cea mai bună și cea mai ieftină putere motorică, pentru orice economie.

Fără mașinist, fără schinte, fără nici un pericol de foc.
Informațiuni, prospecte etc. gratis. [938] 49-52

Reprezentant pentru Transilvania: Andreiu Török, fabrică de mașini agricole, Sibiu.